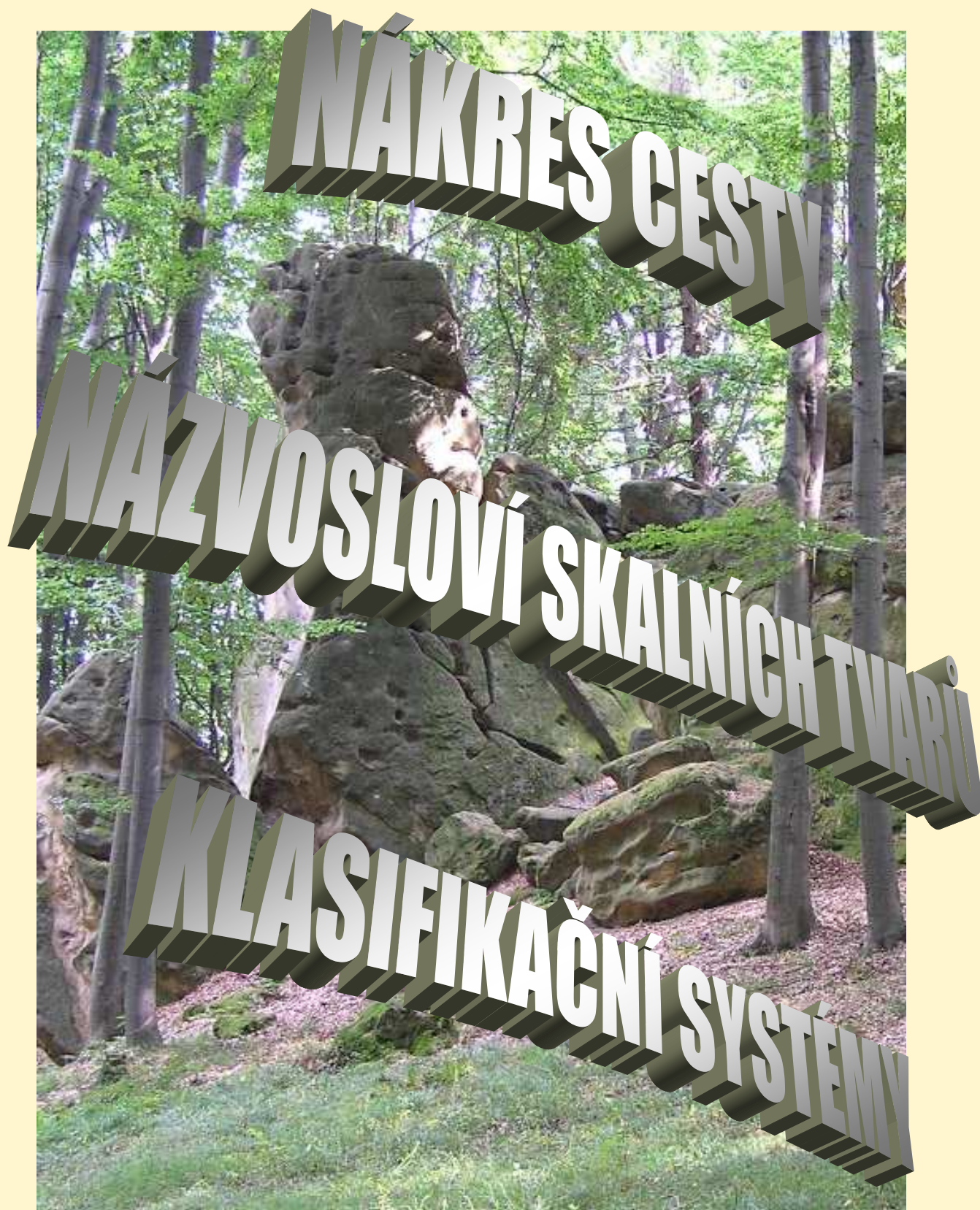

KURZ HOROLEZECTVÍ - část 6.

HO Baník Karviná, o.s.

OBSAH

1.	NÁKRES CESTY	3
2.	NÁZVOSLOVÍ SKALNÍCH TVARŮ	4
3.	KLASIFIKAČNÍ SYSTÉMY	5
4.	LITERATURA	6

Revize : 0

Datum : 06 / 2008

KEBRT Miloslav

1. NÁKRES CESTY

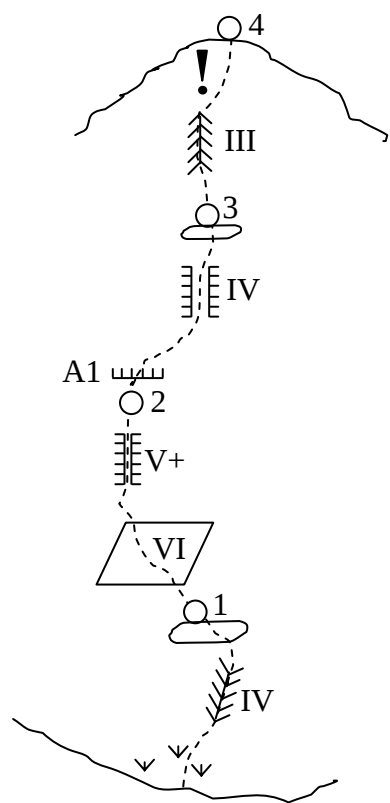
Horolezec při horolezeckém výstupu zpravidla postupuje po určité dané trase, které se říká horolezecká cesta. Je to myšlená linie, která v logickém směru spojuje vzájemně na sebe navazující skalní tvary, umožňující horolezci postup.

Aby bylo možné horolezeckou cestu lézt opakovaně různými horolezci a aby bylo možné se při výstupu správně orientovat, musí být trasa cesty popsána slovně nebo zakreslena pomocí grafických značek.

Níže je uveden příklad grafického znázornění horolezecké cesty pomocí tatranského značení. Nákrasy i slovní popisy cest jsou vždy doplněny názvy cest, jmény autorů cest, daty vytvoření cest (prvního přelezení tras) a časem potřebným pro jejich přelezení. Někdy bývá uvedena poznámka o kvalitě skály (např. „pevná skála“, „lámavá skála“, atd.) nebo o možnostech jištění.

VÝZNAM GRAFICKÝCH ZNAČEK

	dle UIAA	dle tatranského značení
obtížnost	V+, A1	V+, A1
trasa výstupu		
tráva		
zářez		
police, plošina		
plotna		
spára		
převis		
komín		
žebro ve stěně, pilíř		
lámavá skála		
skalní bloky		
sníh		
skoba, nýt	 	
stanoviště	 	
bivak	 	

Železný štít - severní stěna
Direttissima
J. Beťár - I. Karabiniak
27.VIII.1975, 4 hod.

2. NÁZVOSLOVÍ SKALNÍCH TVARŮ

Pro účely horolezení se vymezují některé základní pojmy takto:

- a) **hodiny** skalní sloupek podobný přesýpacím hodinám, nejčastěji spojující horní a dolní plochu vhloubení;
- b) **hrana** vnější styk dvou stěn;
- c) **chyty** výčnělky či nerovnosti ve skále sloužící při lezení jako opora pro ruce;
- d) **kout** vnitřní pravouhlý styk dvou stěn;
- e) **komín** široká trhlina ve skále, do níž je možné vstoupit celým tělem;
- f) **lávka** vodorovný nebo téměř vodorovný útvar ve skalní stěně připomínající chodníček pro jednoho chodce;
- g) **lišta** úzká římsa pouze pro prsty rukou nebo špičky bot;
- h) **odštěp** balvan nebo blok odsedlý od ostatní stěny;
- i) **pilíř** velmi strmý skalní hřeben;
- j) **plošina** zpravidla vodorovná plocha, umožňující pohodlné stání, sedění, ležení bez držení rukama, výhodná pro jisticí stanoviště;
- k) **plotna** nápadně rovná plocha ve skalní stěně, rovná jako kuchyňská plotna;
- l) **přewis** převislá stěnka, někdy svírající se svislicí pravý úhel;
- m) **puklina** trhlina ve skále, do níž je možné zatlouct skobu;
- n) **rampa** několik metrů široká lávka;
- o) **římsa** útvar podobný lávce široký pouze několik centimetrů, umožňující dobré stání, přičemž je nutno se držet rukama;
- p) **sedlo** sníženina v hřebenu;
- q) **sokolík** lezecká technika spočívající ve vertikálním ručkování po hraně spáry nebo po samostatné skalní hraně za současného opírání se nohama proti tahu rukou; přeneseně název skalního tvaru / úseku, který lze pomocí této techniky překonat;
- r) **spára** širší trhlina ve skále, do níž je možno vsunout prsty, ruku, popřípadě nohu (nikoliv však celé tělo);
- s) **stavění** prodloužení výšky lezce přes nelezitelný úsek pomocí další osoby (osob);
- t) **stupy** výčnělky či nerovnosti ve skále, které slouží při lezení jako opora pro chodidla;
- u) **štrbina** úzký zářez v hřebenu;
- v) **traverz** postup lezce bočním, často téměř vodorovným směrem;
- w) **výšvih** krátký velmi strmý úsek ve výrazně méně strmé stěně nebo v hřebeni;
- x) **zářez** útvar podobný koutu, stěny však svírají jiný než pravý úhel;
- y) **žebro** skalní hřeben spadající strmě do doliny.

3. KLASIFIKAČNÍ SYSTÉMY

Podle velikosti a vzdálenosti chytů a stupů, struktury povrchu skály, sklonu skály a obtížnosti návaznosti pohybů se stanoví stupeň obtížnosti lezeckého úseku. Vyjadřuje se římskou nebo arabskou číslicí popřípadě číslicí doplněnou písmenem. Stanovení stupně obtížnosti je velmi nesnadné neboť je lidmi vnímán subjektivně a navzájem odlišně. Je to však údaj velmi důležitý, umožňující horolezci posoudit zda na příslušnou cestu stačí.

V současné době je pro ohodnocení obtížnosti lezeckých úseků a horolezeckých výstupů k dispozici několik klasifikačních systémů. Každý z nich má svou tradici v určitém horolezeckém regionu. K jejich vzájemnému porovnání slouží srovnávací tabulky.

SROVNÁVACÍ TABULKA NĚKTERÝCH STUPNIC OBTÍŽNOSTI

UIAA	FRANCIE	USA	SASKO	POPIS
I	1	5.2	I	
II	2	5.3	II	
III- III III+	3	5.4	III IV	Střední obtížnost, svislé partie nebo převisy s dobrými chytý již vyžadují zvýšené silové nasazení.
IV- IV IV+	4a 4b 4c	5.5	V	Vysoká obtížnost, delší úseky již vyžadují více mezijistění.
V- V V+	5a 5a+ 5b	5.6 5.7	VI	Velmi vysoká obtížnost, zvýšené požadavky na fyzické předpoklady, lezeckou techniku a zkušenosti.
VI- VI VI+	5c 5c+ 6a	5.8 5.9 5.10a	VIIa VIIb VIIc	Velmi vysoká obtížnost, nezbytné jsou nadprůměrné schopnosti a vynikající fyzická kondice.
VII- VII VII+	6a+ 6b 6b+	5.10b 5.10c 5.10d 5.11a 5.11b	VIIIa VIIIb VIIIc	Mimořádná obtížnost, nutné zvládnutí akrobatického lezeckého umění.
VIII- VIII VIII+	6c/6c+ 7a/7a+ 7b	5.11c 5.11d 5.12a 5.12b	IXa IXb IXc	Další zmenšování chytů, nutný je kontinuální trénink.
IX- IX IX+	7b+ 7c 7c+/8a	5.12c 5.12d 5.13a 5.13b	Xa Xb Xc	Nutný speciální a velmi častý trénink.
X- X X+	8a 8a+/8b 8b+/8c	5.13c 5.13d 5.14a	XIa XIb XIc	Výrazné zvýšení průměrného sklonu stěny.
XI- XI XI+	8c/8c+ 9a 9a+	5.14b 5.14c 5.14d 5.15a	XIIa XIIb XIIc	Vrchol současných možností, nezbytné je několik dní až měsíců dlouhé studium trasy.

Římskou nebo arabskou číslicí (která může být doplněna písmenem) se označuje obtížnost tzv. „čistého“ neboli „volného“ lezení tedy lezení bez použití jakékoliv umělé pomůcky k postupu.

Lezení pomocí umělých pomůcek (skob, vklíněnců, smyček, žebříčků, atd.) se v nákrese cesty značí dle stupnice UIAA (koneckonců i podle francouzské a americké stupnice) písmenem „A“ (artificiel-umělý), k němuž je připojena arabská číslice 0 až 4 vyjadřující obtížnost lezení s umělými pomůckami. Použití expanzních skob se označuje písmenem „e“.

STUPNICE OBTÍŽNOSTI LEZENÍ POMOCÍ UMĚLÝCH POMŮCEK

- A0 - k postupu je použita jedna skoba nebo jiný prostředek (bez žebříčku) jako chyt nebo stup
- A1 - k postupu je použito více snadno umístitelných prostředků, obvykle s žebříčky
- A2 - postupové prostředky se umísťují obtížněji, lezený úsek je delší
- A3, A4 - postupové prostředky se umísťují velmi obtížně, drží hůře až špatně

4. LITERATURA

- Procházka V. : HOROLEZECTVÍ. Olympia, Praha, 1990.
- Glowacz / Pohl : VOLNÉ LEZENÍ. KOPP, České Budějovice, 1999
- Winter S. : SPORTOVNÍ LEZENÍ. KOPP, České Budějovice, 2004
- MONTANA 5 / 2007